

Előfizetési ár:

helyben, házhoz hordva

Negyedévre . . . 2 korona.

Félévre 4 korona.

Vidékre postán küldve

Negyedévre . . . 3 kor. 50 fill.

Félévre 7 kor. — fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS UJSÁG)

Megjelen minden nap,

hétől a szombatig, kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budai-nagy-útca 151. sz.,

hova a lap szellemi és anyagi részére vonatkozó összes dolgok intézendők.

Kiadó: Részvény-nyomda.

JÓKAI MÓR.

Mérhetetlen gyászt, mélységes siralmat tudatunk a közönséggel, a legnagyobb veszteséget, mely ma a magyarságot érthette. A mitől napok óta aggódó rettegéssel féltünk: **Jókai Mór nagy lelke nincs többé.** Visszatért Ahhoz, a Kitől kiindult, aki egyedül egy maga a Kezdet és egymaga a Vég, s akihez térendők vagyunk előbb utóbb valamennyien.

Az éjjeli órában, hogy íróasztalunk lángja körül sötét rebbenéssel érezzük le-lecsapni a Halálmadár ölomszárnyait, az örök válás szívszakasztó pillanatában csak sirni tudunk, siratni a mélységes gyászt, mely reánk borult: nagyságát fölmérni képtelenek vagyunk és szóba foglalni szinte lehetetlen a nagy veszteséget, mely e halálos ágyon a magyar nemzetet érte.

Egy szempár aludt ki, mely a költészet olyan csodálatos világait látta, minőket ő előtte szem soha; ajak némult el, melynél édesebb regéket mondani egyetlen hasonló sem tudott; kéz merevedett meg, mely olyan ajtóknak tudta nyitját, a melyek ő vele örökre bezárultak halandó lelkek előtt.

Halála gyásza az egész művelt világnak, de szívből siratni csak itt fogják a magyar haza határai között, melynek ninesen halma-völgye, ninesen röge és göröngye, nines ligete és rengetege, amelyet az ő nagy lelke meg ne ihletett és föl ne szentelt volna. És most, hogy ezernyi harangok bugó hangja szerteviszi a gyászhirot ország szerént, — mint egykor amaz ódon görög rege szerint — föl fognak sirni most is a fák, zokogni fognak a ligetek, gyászba hajlik minden fűszál s biztos ágyaikkban fölzugnak a csöndes vizek, — arra a hirre, hogy Jókai nincs többé.

Három nemzedéknek szólott költői lelkének harsonája: az egyiket lángra gyújtotta, a másikat vigasztalta, a harmadikat megbékítette. Akik emlékeznek a régiekből, akik lelkesednek a férfiakból, akik álmodoznak az ifjúságból: gondolatban ma mindannyiuk zokogva állja körül tetemét s ciprusággal illeti ravatalát.

Vége!

Rajongani a múltért, szeretni a jelent, lelkesedni a jövőért úgy ahogy Ő, nem rajong, nem szeret, nem lelkesedik többé soha senki. Költő után költő jöhet, de azt a világot, amelyet ő, elének nem fogja többé tární egyik is.

A magyarság egy kincsesel lett szegényebb s idők folyamán szerezhethet drágaságokat még tán nagyobbakat is, olyan értékeset, olyan tiszta szín-magyart — jaj! — többet soha.

A Nemzet lelkéből vészett el egy darab s a Magyarság Géniuma gyászfátyolt borít zokogó szemére. Közülünk a legnagyobb esett ki.

Mi aprók, sirunk és megtépjük ruháinkat és alázattal hajtjuk porba fejünket a siralmas végzet előtt.

TARCA.

Hogy lettem regényíróvá.

— írta: Jókai Mór.

Előrebocsátom, hogy hiszek az isteni gondviselésben és hogy sorsomat isten intézte el. Ő akarta, hogy regényíró legyek. Hiszen családomnak a cimere is kész regény. Útközvet volt a magyar király és török vezér között. Egy fiatal zászlótartó felfedezi a királynak, hogy a spanyol tüzérek meg vátnak vesztegetve az öz-mánoktól: szándékosan rosszul lőnek. „Lőjj te jobban!” mond neki a király. Erre a zászlótartó odalép az ágyuhoz, célbaveszi a török vezér sátorát s úgy odatalál a szakállas golyóval, hogy a török vezér halva terül el. Ez mind le van festve a Jókai-nemzetség cimerepajzsán; rajta van a zászlótartó az ágyuval a vörös mezőben, alatta a török tábor a felhordás sátoráival, a vezér a közép sátorban: csak egy fiatal hajadón hiányzik, aki a koszorút a zászlótartó fejére feltegye s kész a regényíróvá.

Ezt hallottam énműbeszélni, mikor még nagyon kicsi gyerek voltam, az édes apamtól. Neki is voltak költői és művészi

hajlamai. Emlékezem azokra a jó vastag papirosra írt verses könyvoire, amikhez igen szépen rajzolt és kiszínezett képek voltak festve. Aztán milyen szépeket tudott nekem az én jó atyám mesélni a „Szalonnavár”-ról — „Csalóka Péter”-ről — „Hüvelyesik Palkó”-ról — a „Farkas komá”-ról — a „Jövendőmondó cigany-asszony”-tól. Édesapám is költővé lehetett volna; de hát ő ügyvéd volt és a városi árvák vagyonának a pénztárnoka; hanem azért sok szép történetet tanulhattam én tőle.

Volt aztán már az elemi iskolában is egy kedves tantóm, Székely János, aki lecke után sokszor ott tartott az iskolában s mesélt nekem régi szép adomákat Mátyás királyról, Mária Terézia udvari bohócainól s mondott találós meséket, amik közül erre az egyre emlékezem ma is:

„Az elseje mindig fur, a vége lány előtt csipked s szur: ha kitalárod is, furesa, ha nem talárod is, furesa.”

Ezek mind arra buzdítottak, hogy én is csináljak találós meséket, még pedig versben. Az első siker pedig arra ösztönözött, hogy még merészebb kísérleteket tegyek. Ittam is egy-két hosszabb verset. Történt, hogy odafenn járt akkor Komáromban Toth Lőrinc, a tudós akadémistól pályakoronázott író s meglátta

az én két versemet; elhozta Pestre és kiadatta az egyiket a „Regelő”, a másikat meg a „Társalgó” című újságban s alányomatta az egész nevemet életkorommal együtt. Kilencéves voltam. Ezzel el volt döntve, hogy nem lesz belőlem se szolgabíró, se vicefiskális.

Tízéves koromban a szülőim esérébe adtak. Régi szokás volt ez; két család összebezárt; az egyik lakott Pozsonyban, a másik Komáromban; az egyiknek a gyermekei nem tudtak magyarul, a másikéi németül; kieserélték őket. Családi gond, jó iskola, egyforma mind a két helyütt. A Pozsonyban lakó Zsigmond tanár fia és leányai voltak az én testvéreimnek és nekem a helyetteseim Komáromban. Nekünk is, azoknak is, mindenkünknek volt így egy „édes anyja”, Komáromban és egy „liebe Mutter”-je Pozsonyban. Ugy tekintettük egymást, mintha testvérek volnánk.

Az akkori tanítási rendszer mellett már a 11 éves gyermeknek kellett tanulni költészetant, irálytant, természetesen latinul, aztán meg a kegyetlen görög nyelvet. De mind hasznát vehettem én ezeknek!

Mikor Pozsonyból hazakerültem, már akkor az én feledhetetlen jó apámat halálos betegem találtam. Még abban az év-

Jókai pályafutása.

Jókai Mór született 1825. február 19 én Rév-Komáromban.

Jogi pályára készült, mint minden jól tanuló dzsentri-ifju. Mindig első emi- nens volt minden exakt tudományban s mielőtt egy irodalmi munkája megjelent volna, már ki volt hirdetve az ügyvédi diplomája a komáromi vármegyeházán.

Az irodalmi foglalkozás akkor csak élvezetszámb ment nála. „Jogász voltam a kecskeméti kollégiumban — írja önéletrajzában — Petőfi pedig színész egy ott letelepült vándortársulatnál. Neki is jelent már meg két verse a lapokban. Együtt álmodoztunk elérhetetlen dicsőség ről és a mellett tanultunk angolul, franciául. Megtettük azt, hogy lefordítottuk Ldar királyt és aztán rábírtuk a kecskeméti közönséget, hogy Shakespeare darabján a színházat megtöltse és tapsoljon Lear királynak!” Abban a mámorban, a mit az angol szellemóriás támasztott lelkében, fogta magát és írt egy drámát (Zsidó fiu címmel) s beküldötte az Akadémia drámai pályázatára. Es az Akadémia ezt az első művet dicsérettel tüntette ki, sőt a pályabírák kisebbsége (Vörösmarty, Bajza) a száz aranyos jutalomra ajánlotta.

Ezzel meg volt jelölve Jókai utja s a költő az Akadémia dicséretét vallotta az írói pálya kezdetéül. Az első siker új ösztönt adott neki. A dráma után következett a regény. Tizennyolc tizenkilenc éves korában írta meg első regényét, a Hétköznapokat s ennek megjelenése után életpályája lett rá nézve az irodalom. Jókai huszonegyéves korában szerkesztője lett az *Életképek* című liberális irányzatú szépirodalmi lapnak. Jókai lapjába dolgoztak a legkiválóbb költők, különösen az ifju nemzedék, Petőfivel az élén, akihez éveken át a legbensőbb barátság fűzte Jókait.

Közben elbővetkezett az 1848 ik év. Jókai es Petőfi a pesti ifjuság vezérei voltak s ezzel mind a két költő a politika terére lépett. Jókai olvasta föl március tizenötödikén a tizenkét pontot s ugyanakkor fölelvasta Petőfi a Talpra magyart. Jókai lemondott az y-ról, ezzel is demonstrálva, hogy a nemesi kiváltság megszűnt Magyarországon.

A szabadságharc évében, 1848-ban Jókai magánélete is határozott fordulat- hoz ért. A márciusi napok örömmámorában találkozott Laborfalvy Rózával, a drámai színésznővel. Megszerették egymást és egybekeltek. De nemsokára kitört a reak-

ció s a főlzabadt nép kaszával és szu- ronnyal sietett megvédeni hazája szabad- ságát. Debrecenben, (a hová Kossuthal menekült), politikai lapot szerkesztett *Esti Lapok* címmel, mely a magyar giron- distáknak nevezhető országgyűlési párt- nak volt az orgánuma. A szabadságharc leveretése után az osztrák vértörvényszék halálra kerestette Jókait, akinek bujdosnia és rejtőznie kellett. Mepszabradulását a vesztőhelytől nejeének köszönhetette, ki férje számára, hogy Komárom várának Klapka által történt átadásakor az ő (Jókai) nevét is beíratta a kapituláló sereg hadnagyai közé. De még azután is rejtőznie kellett s egy évig és egy dara- big a neve ki volt törölve az irodalomból.

Az elnyomatás éveiben alapította az első magyar illusztrált élelapot, az *Üstökös* (1858.), amelyet az ő Kakas Mártonja és Tallérosy Zebulonja tett nevezetessé. S ez időből valók az erdélyi fejedelmek és a török uralom idejében játszó regényei.

A politikában beállott fordulat, Schmerling kísérlete, nagy visszatetszést keltett az országban. A siklósi kerület követévé választotta Jókait, aki az or- szággyűlésen mondott beszédével annyira megnyerte a Tisza párt bizalmát, hogy őt állította az új politikai lap, a *Hon* élére.

Sokáig volt az országgyűlés tagja, a fuzió óta mindig a szabadelyűpárt pro- gramja alapján. A képviselőházban azon- ban csak ritkán szólalt föl, rendszerint válságos időben, ha valami nagy szolgál- latot kellett tenni a kormánynak, külö- nösen Tisza Kálmánnak. De nagy iro- dalmi munkássága soha sem szünetelt; az ő irodalmi termékenysége páratlanul áll a világ literaturájában. A Svábhegyen volt villája, ott szeretett kertészkedei nyáron és ott is dolgozott legszívesebben. Élete alkonyán is reggel öt óraker már íróasztalánál ült s délelőtt tiz órára már megirt egy-két nyomtatott ivre valót. Mikor ötvenéves írói jubileumát ünnepelte a költő, akkor valaki kiszámította, hogy Jókai ötven esztendő alatt kiadott 324 kötetet, vagyis körülbelül 3500 nyomtatott ivet, 70.816,464 betűvel.

Néhány évvel ezelőtt az ünnepelt költő meglepte a világot azzal, hogy 74 éves korában szerelemre gyult a szive egy fiatal színésznő iránt, akit el is vett feleségül. Jókainé Nagy Bella mint drá- mai színésznő vonta magára a költő fi- gyelmét. A magyar költőfejedelem agg- korának ntolsó napjait az ő üde, aranyos ifjusága ragyogta be.

Az utolsó percek.

Nyolcat ütött az óra, midőn Korányi dr. megjelent a nagybeteg kórágya mellett, hogy a házi orvossal megejtse az újabb vizsgálatot. A vizsgálat után, ame- lyen ifju hitvese is, aki az egész betegség alatt hőiesen kiartott férje mellett, jelen volt, odament hozzá a felesége s meg- kérdezte:

— Szereted a friss levegőt, kinyis- sam az ablakot?

Jókai így felelt:

— En senkit és semmit a világon nem szeretek, csak téged!

Ezek voltak utolsó szavai a felesé- géhez. Azontul csak egy-egy ilyen kö- zömbös szót mondott, amikor az orvos, vagy az ápolónő párnáját megigazitotta: — Köszönöm.

Korányi az egész vizsgálat alatt vi- gasztalta a beteget:

— A dolog most már szépen rendbe jön — mondta. Majd amikor konyakot és erősítő italt adtak a betegnek: megkér- dezte: — Hogy vagy?

— Köszönöm, jobban.

Ez volt a legutolsó két szó, amely a Jókai száját elhagyta.

A vizsgálatnak nagyon szomeru volt az eredménye. Megállapították az orvo- sok, hogy a tüdőgyulladás veszedelme el- mult ugyan, de helyette mellhártyagyul- ladás lépett föl hirtelenül, ugyancsak a jobb oldajon. Ez volt a többször emleget- tett komplikáció, a melynek bekövetke- zésétől, vagy elmaradásától tették füg- gővé, hogy meg hal-e a beteg, vagy élet- ben marad.

Erre átsiettek a doktorok a dolgozó- szobába, hogy gyorsan megbeszéljék a további tennivalót. A nyitott ajtaju szobá- ba maradt a beteg mellett anyósa és az ápolónő. A tanácskozást hallgatta Jó- kainé, Vészi József és ifj. Abrányi Emil. Dr. Stricker minden pereben átnézett a beteghez.

Csak hat percig tartott a konzul- táció, a mikor ismét betekintett Jókaihoz a háziorvos s átszólt a dolgozószobába: — Baj van! Ide hamar!

Amit tapasztalt, így mondta el a doktor:

— Megdöbbenve láttam, hogy egy- szerre mennyire elváltozott e beteg arca. A mellhártyagyulladás a tanácskozás egé- szen rövid ideje alatt is óriás mértékben terjedt. Nyomban láttam: tisztára *facies hippocratica*.

ben meg kellett ismernem azt a megmér- hetetlen nagy fájdalmat, ami az árvaságra jutás. Ez annyira megtörte a lelkemet, hogy halálos beteg lettem utána s csak áldott jó Eszter nénem ápolásának kö- szönhettem, hogy megmaradtam.

Ekkortáiban hozta elem a sors azt a férfit, akinek befolyása egész életemre kihatott, Vály Ferencet. Előbb tanárom volt. Később sógorom lett, ki nénémet elvette. Egyszerű, szigoru ember volt. Sokoldalú tudományos műveltséggel bírt. Nemesak azt tanította s nemesak azok- ban a tanórákban, amik kötelezett tan- tárgyak és órák voltak, hanem minden félét, ami az életben hasznos, ami a mű- veltséget kiegészíti. Reggeltől estig fog- lalkozott a lélekműveléssel. Senki sem sokallta meg. Ugy tudott tanítani, hogy az gyönyörűség volt. Egy évben elősze- dette velem a gimnázium könyvtárából a nagy régi könyveket s azokból készítet- tet velem tanulmányokt s három év alatt megtanított franciául, angolul és olaszul. Igaz, hogy mindennap télen-nyá- ron öt óraker reggel ott kellett lennem az ő írószobájában; de ezt meg is szok- tam, úgy, hogy most is mindig hajnalban kelek fel s tiz óráig dolgozom; mikor más ember felkel, már akkor én elvégez- tem s járok a mindennapi dolog után. Ezalatt midennapi gyakorlataim voltak a

szónoklattan és a költészettan felad- ványai.

Tizenhétéves koromban a pápai fő- gimnáziumba küldött szeretett jó anyám, ahol akkor kitűnő tanári kar volt: Tarczy, Boesor, Stettner; mind elsőrendű tudomá- nyos tekintélyek, akiknek előadásait öröm volt hallgatni. Es azután a jó sors itt oly tanulótársak közé hozott, akiknek a szel- leme nemes versenyre kényszerített. Ott voltak Kerkápolyi, Petőfi, Petrich Soma, Gondol Gábor, Bárany Gusztáv, Bathó Bálint, Gaál Péter; mind olyan nevek, amiknek a betűi máig is fényesek. Ott volt „Képzőtársasága“ a fiatalágnak, a hol irodalmi műveket olvastak föl, azokat bírálatra kiadtuk, a bírálatokat is felol- vastuk: ebben az évben egy „Tavaszi“ című könyvet is szerkesztettünk; ebben jelent meg első elbeszélésem.

Pápan gyakran fájt a mellem: elhi- tettem magammal, hogy tüdővészben va- gyok. Jó anyám azt hitte, hogy a pápai éles levegő és meszes víz a bajom s el- küldött az áldott levegőjü Alföldre, Kec- kemétre, a jogi tanfolyamra. Áldott legyen érte. Mert itt lett belőlem ember, e de- rék, tősgyökeres magyar városban; és különösen itt lett belőlem magyar író. Itt ismertem meg az igazi népéletet a maga kifogyhatatlan változatosságában, a néphumort, a puszták világát. Egész

írói működésemmek az alaphangulatát itt sajátítottam el s a mellett testileg is megerősödtem.

Tizennyolcéves voltam, mikor az első szindarabot irtam (1843.), aminek a címe: „Zsidó fiu“. Ezt a művet Petőfi má- solta le, minthogy pályamű volt, idegen kézírásnak kellett lenni; s az akadémiai pályázaton dicséretet nyert a szindarabom. A munkának természetes nagy hibái vol- tak. Vörösmarty és Bajza nagynevű íróink atyai szeretettel hívtak magukhoz és nem restelltek naphosszant fáradozni velem, hogy ezeket a hibákat kiigazitani segít- sék. Utoljára pedig mégis csak azt mon- tam: „Irok én ennél jobbat, menjen ez a semmiségbe“. S a „Zsidó fiu“ című szin- darab sohasem jelent meg nyomtatásban. A tárgyát később feldolgoztam „Fortuná- tus“ cím alatt novellának.

Tizenkilencéves koromban irtam az első regényemet, „Hétköznapok“ című könyvet. Ezentul nem kellett nekem a prókátorság. Távaly mult hatvan éve annak, hogy a legelső elbeszélésem az olvasóközönség elé került. A címe „Isten- itélet“. Pályamű volt: „egy“ arany jutal- mat nyert s megjelent a „Tavaszi“ című Almanachban. Azóta nagyon sokat irtam: hogy mennyit? magam sem tudom btzo- nyosan megmondani.

Korányi az ágyhoz sietett, miközben odaszólt Jókainénak:

— Tartsa magát, most erős legyen! Az asszony is odarohant az ágyhoz. — Hogy vagy édesem? — kérdezte. Erre már nem felelt Jókai, elvesztette eszméletét. Bekövetkezett a szívbénulás, a halál közvetlen oka, váratlanul, megdöbbentő gyorsasággal.

Kilenc óra tizenöt perc volt ekkor. Ezután még az élesztő kísérletek következtek: mesterséges légzés, a bőr erős izgatása kefével, kánpör-injekciók, a végtagoknak meleg kendőbe való göngyölése, a szívnek stetoszkoppal való vizsgálata. Bár abszolúte nem volt érezhető élettűnet, mégis, arra való tekintettel, hogy a végtagok még nem hűltek ki, nem hagyták abba egy ideig a mesterséges légzést, a melyet Korányi és Strieker fölváltva végzett.

Jókai meghalt. Szépen, agónia, halálküzdélem nélkül.

Kilenc óra huszonöt percekor jelent meg Vészi József a szalonban s ezt mondta a várakozó újságíróknak:

— Consummatum est!

Odabent Jókainé még mindig nem akarta elhinni a szomorú valóságot. Korányi halkán mondta:

— Vége! Bele kell nyugodnunk!

Aztán vigasztalni próbálta az asszonyt, de hiába. Egyszerre ellenállhatlan erővel kitért belőle a visszafojtott zokogás. Sírní, jajgatni kezdett s egymásután kétszer is összeesett: az orvos, akinek most már nem volt dolga Jókai mellett, nagynehezen tudta magához téríteni, a mire újra kezdődött a szívszagató zokogás.

A király részvéte.

Tizenegy óra busz percekor jelent meg a kabinetiroda főnöke, König Károly, hogy Jókai Mór özvegyének átadja ő Felsége részvétnyilatkozatát:

— Ő Felsége a király — így szólt — fájdalmas részvétellel értesült Jókai Mór haláláról s felséges uram megbízásából a legfelsőbb részvét kifejezését hozom el méltóságos asszonyomnak. A csapás, amely Méltóságodat érte, a legfájdalmasabban sújtja bizonyára lelkét. De szolgáljon bánata enyhítésül az a vigasztaló tudat, hogy a szomorúságában osztozkodik ő Felsége, a mi koronás királyunk és vele együtt a magyar nemzet milliói.

Özvegy Jókai Mórné elfojtott zokogással hallgatta e szavakat és könyek között kérte Königet, hogy juttassa a legfelsőbb trón számolya elé mélyen le-sújtott szívének legalázatosabb háláját a felséges úrnak kegyelmes részvéteért. Egyszersmind megköszönte az özvegy Könignek is azt a gyengéd és figyelmes részvétét, amelylyel Jókai betegségének egész folyamát kísérte.

A temetés.

A kormány a nemzet halottjának tekinti Jókai Mórt. Ma tíz órakor Berzeviczy Albert kultuszminiszter kereste fel az özvegyet, hogy részvétét kifejezze.

A nagy halott temetésének a részleteit a délben 12 órakor a kultuszminisztérium palotájában tartott értekezleten állapították meg. Az értekezleten Berzeviczy miniszter elnökölt s résztvettek benne a főrendiház, a képviselőház, az Akadémia, a Kisfaludi-társaság, a Petőfi-társaság, az Otthon-kör, az Újságírók-Egyesületének és a Hirlapírók Nyugdíj-intézetének elnökei, a Képzőművészeti Egyesület küldöttei és a főkapitány.

Jókai Mórt e hó 8 án, **hétfőn délután 3 órakor temetik** a Nemzeti Múzeum előcsarnokából. Ott teszik a halottat az állandó ravatalra. A lakásból még ma estig okvetlen elszállítják a koporsót a Múzeumba.

Jókai Kecskeméten.

Jókai Mór 1842 ben került két évi tartózkodásra Kecskemétre, hol az ősi református kollégiumban jogi tanulmányait óhajtotta befejezni. Önleletírásában maga is a legnagyobb szeretettel és hálával emlékszik vissza ide, azonban itt tartózkodásáról nála is részletesebben ír Kőrösi Sándor, a kecskeméti régi diákélet krónikása. Ő a következőkben adja Jókai Kecskeméten töltött éveinek történetét:

„A kecskeméti főiskola is latinos szellemű volt, mint a többi, de még sem annyira vaskalapos.

A kecskeméti főiskolába az ország minden részéről egybesereglettek a tanítványok. Az ifjuság két részre oszlott. A bentlakók voltak a tógátusok, a küntlakók a publikus diákok, az urfiak. Bagódiákoknak hívták az ujdonsülteket. A tógátusok közül sokan eljártak a temetésekre, a melyekből még jövedelmük is volt. Ha a temetésen kabátosan és cilinderesen jelentek meg, akkor kaptak fejébe öt garast (harminc fillért), a tógátán pompázó diáknak már tíz garas dukált.

1842 ben jött Jókai Mór Pápáról Kecskemétre szép szőke arcával, élénken sugárzó szemével és karesu természetével feltűnt a diákseregben s a jogi tanfolyam bevégoztéig a kecskeméti diákság büszksége maradt.

Az előadásokat szorgalmasan hallgatta, szabatos feleleteivel tanulótársait tulszárnyalta s társait meglepte.

A negyvenes években még nem voltak nyomtatott tankönyvek s a tantárgyakat jegyezni kellett. Jókai szorgalmát mindig mintaképül emlegették a tanárok.

Volt az ifjuságnak „Kalliope“ című hetilapja, mely természetesen kéziratban jelent meg. Jókaitól ez időben már több elbeszélést közöltek a fővárosi lapok. Nem volt tehát nála illetékesebb szerkesztőjelölt s így reá bízták a „Kalliope“ szerkesztését.

Az ifju Jókai körül csoportosul az ifjuság irodalmi hajlamu társasága.

A főiskolában nagy változás történt. A társalgás nyers modora, a bieskás tónus s a trágárság csakhamar megszűnt. Jókai szelíd, művelt és választékos modort kezdett meghonosítani. Példáját követve, a főiskolai ifjuság ezentul nem a kávéházi virtusságokban, hanem a testgyakorlás ügyességében versenyzett.

Jókai hatása folyton hódított. Buzdítására „szavalótársaság“ keletkezett, a hol hetenkint kitünőbb költeményeket adtak elő. A tagok minden szavalatot nyomban bíraltak. Jókai kitünő szavaló volt s különösen a női közönség kedveltje. Háromszor-négyszer is megisméltették vele a kecskeméti nők egy-egy sikerült szavalatot.

A kecskeméti családok megtiszteltetésnek vették, ha a főiskola legkitünőbb növendéke meglátogatta őket.

Különböző alkotásaiban gyakran találhatunk részleteket, amelyek mind kecskeméti reminiscenciák.

Lakása a ma róla nevezett utca 185. számú, jelenleg Vágó főerdész tulajdonát képező házban volt, amelyet a Katonakör a múlt évtizedben emléktáblával jelölt meg. A ma is eredeti állapotában lévő ősi családi ház, amely a Gyenes és Muraközi családokról szállt a jelenlegi tulajdonos kezére, Jókai idejében Gyenes Mihály városi mérnök tulajdonát képezte. Akkoriban persze még nem igen világított előtte elektromos körte, mert az egész utcán csak egy olajlámpás volt, a „cserepes“ en. Hanem szép asszony, szép lányok akkor is voltak a családban. Haziasszonyáról, Gyenesnééről „Az én iskolatársaim“ című cikkében maga is megemlékezik, ugyanitt emlit két bájos ifju leányt, akiknek ő maga is tette a szépet,

a szőke Frankó Julesát s a barna Matolesi Mariskát. Ezeken kívül az akkor 15—16 éves Gyenes Sárika és Teréz, a házi ur leányai szintén sok bókot hallottak az ifju poétától. Diákpajtásai voltak: Gyenes Pál, Muraközy János, később városi tanácsnok, akinek a már előbb említett Gyenes Sárika lett hitvesévé, — továbbá Hartmann Pál, Zabolai István. Mind olyan nevek, amelyeknek viselői legnagyobb részben már a hideg hant alatt nyugszanak. Ezekkel barangolt, kóborolt a költő a város pusztáin, Szikrába, le a Tiszához. Itt volt alkalma megismerkednie az akkor még javában állott betyárvilággal, itt hallgatta kukoricafosztáskor, szüretelésnél a bogrács tüze mellett a népmeséket. Kecskeméti tartózkodásának történetét ő így fejezi be:

„És most végig járatom emlékezetem búvilámpája előtt a velem együtt élt alakok képeit, hányan vannak még meg? De soknak az alakján keresztülsüt már a csillag, mikor elhaladnak előtte! Mivel vagyok jobb náluknál, hogy őket tulélttem?

Egy könyv nem volna elég megírni, mit tettem, mit szenvedtem, akik valamikor pajtásaim voltak? De amit vétettek, azt leírni egy körömmel a lapja is sok volna! . . .

. . . S most már ő is ott van a sok elköltözött nemes lélek között. Ott a tulvilágon talán újra az a régi kékszemű ábrándos ifju poeta lesz, aki itt, a régi Kollégium-falak közt élt több mint egy félszázad előtt. Talán átálmodja ott ismét a kecskeméti vidám, gondtalan éveket s nagy lelke onnan felülről is örködni fog a magyarság e szíve közepére, amelyből eltűntek ugyan már a régi világnak rommaradványai, de mindörökké állani fognak benne a nagy és dicső elődök tisztelére a késő és hideg esodálkozó unokák szívében emelt oltárkövek. Ez oltárok egyikére, amelyen a Jókai név ragyog, akasszunk ma fekete szalagos babérkoszorút, s lelkünk szálljon el a szomorú ravatalhoz, amelyen most ott fekszik a nagy halott, kiterítve mereven.

(K—r.)

Kecskemét gyásza.

A városi zékház homlokzatára kitűzött fekete lobogó hirdeti, hogy Kecskemét is részt kér a nemzet egyetemének gyászából, annál is inkább, mert a Jókai jubileum esztendejében, 1893 ban számos magyar várossal egyetemben Kecskemét is diszpolgárává választotta az ünnepeltet. Az okiratot zománcolt érekeretű, fehér bőrtáblás diszalbumba foglalva adták át Jókainak a város nevében **Lestár** polgármester és **Bagi** főjegyző. A ravatalra a város, mint értesülünk, koszorut küld s a temetésen képviselteti magát. A K. L. szerkesztőségét a temetésen dr. **Nagy Mihály** és dr. **Szántó Kálmán** fogják képviselni.

— **A nemzeti gyász következtében, mely az országot érte, állandó rovataink nagy része mai számunkból ki-maradt. Azt hisszük, még csak elnézést sem kell ezért kérnünk olvasóinktól.**

Felelős szerkesztő:

Dr. NAGY MIHÁLY.

Főmunkatárs:

Dr. SZÁNTÓ KÁLMÁN.

Laptulajdonos:

a Kecskeméti Szabadelvű-párt.

HIRDETÉSEK.

Üzlethelyiség
változtatás.

Tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű közönséget, hogy a Csong-
rádi-nagy-útca 208. szám alatti
házban lévő
asztalos üzletemet
f. évi május 1-től a Zöldkert-útca 63.
számú házba helyeztem át. Amidőn
ezt szíves tudomására hozom a
nagyérdemű közönségnek, együt-
tal tudatom, hogy mindenféle asz-
talos munkát, a legegyszerűbbtől
a legdiszesebb kivitelig, pontosan
és jutányosan készítek, miért is
kérem a n. é. közönség becses
pártfogását. Vagyok

teljes tisztelettel:

Horváth Károly

épület- és btor asztalos.

Férfiak ingyen kapnak !!

olyan u. találmányu. orvosságot, mely az elvesztett
erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas
könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják műnd-
azok, akik érte irnak. Ez a legbámulatremétebb csoda-
orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori ki-
hagások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint
elvesztett férfiépben szenvednek. Ez okból elhatározta
az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magya-
rázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel
hazai orvossággal a baj otthon gyógyítható s mindazok,
akik a fiatalkori kihagásokból származó nemi bajokban,
szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szen-
aednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer
szövetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés
szükséges, csodálatos eredménnyel **gyógyítja az évek
óta tartó betegségeket.** Oreg, fiatal egyaránt irhat a
State Medical Institute-nak az alant jelzett címre,
ahonnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leg-
inkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés-célja-
ból az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag
megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből
a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz.
Mindenki irhat érette bárholon magyarul, mire titok-
tartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvoss-
ságot kap magyarul könyvvel együtt. Irjon még ma.
A csomag olyan szépen be van csomagolva, hogy a tar-
talmat senki sem fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: **State Medical Institute 6911. Elektron Bui-
ding, Fort Wayne, Ind. Amerika.** 1581-3-41

A levelek mindig bérmentesítendők.

Vendéglőhelyiség
változtatás.

Tisztelettel tudatom a nagy-
érdemű közönséggel, hogy

vendéglőmet

a Nagy-kőrösi-útca 1. számú házban lévő
vendéglőmet május 1-től a Vadász-útca 40. számú
házba helyeztem át, hol kitűnő teke-
pálya áll a közönség rendelkezé-
sére. Tiszta kezelésű jó italok és
izletes ételek a nap bármely szaká-
ban, jutányos áron kaphatók. —
Szíves pártfogást kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

KÓSA JÓZSEF

2942-3-2

vendéglős.

Gyulay Károly

épület-, mű- és vasszerkezeti-lakatos

Kecskeméten, VII. (tized, Csongrádi-nagy-útca 1. sz.)

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom
lakatos-üzletemet.

••••• Készítek: •••••
vasrácszatokat, vaskapukat, épület-vasalá-
sokat, s i r h e l y e k körülrácsosását, vas-
lépcsőket, vastető szerkezeteket, vízvezeték
és kútek felszerelését, szóval minden el-
gondolható, a lakatos szakba vágó vasszer-
kezeti munkákat, a lehető **legju-
tányosabb árért.** Raktáron tartok
mindenféle **kut szivattyút, készítek és állan-
dóan raktáron tartok takaréktűzhelyeket s**
azoknak jóságáért felelősséget vállalok.

Mindenféle lakatos-munkák javítását
pontosan, lelkiismeretesen és a lehető leg-
jutányosabb áron teljesítem. 2905-30-12

Költségvetésekkel díjtalanul szolgálok.

Amidőn a n. é. közönség szíves párt-
fogását kérem, törekvésem odairányul,
hogy e pártfogást minden tekintetben ki-
is érdemljem.

Becsés megrendelést kérve, vagyok
teljes tisztelettel:

Gyulay Károly

épület-, mű- és vasszerkezeti lakatos.

Vendéglő-megnyitás.

Tisztelettel tudatom a t. Közönség-
gel, hogy a VII. tized, Kistemplom-tér, töl-
cser-utca **Csáki-féle házban,**
az „**Arany-almá**“-hoz **czim-
zett vendéglőmet**
**május hó 8-án, vasárnap meg-
nyitom.** Kitűnő jó italok és izletes
ételek, pontos kiszolgálás mellett, jutá-
nyos áron kaphatók. Szíves pártfogást
kérve, vagyok

tisztelettel:

2944-3-3

Kmetykó Pál

vendéglős.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém értesíteni a nagy-
érdemű közönséget, hogy

karlsbádi**porcellán-árúim**

megérkezett és azt a róm. kath. egy-
ház új bérházában (az Itczés/piacson)
kifő száma elárusítom.

Számos látogatást kérve,

2945-3-1

tisztelettel:

RÉTHEY FERENCZ.BUDAPESTI
BANKHÁZÁBÓLKIZARÓLAG
NÁLAM
KAPHATÓK

Kuzás már

1904. május 17. és 18-án

az 1-ső osztályu sorsjegyek árai:	egy egész 12 kor	egy fel 6 kor.	egy negyed 3 kor.	egy nyolczad 1.50 kor.
--------------------------------------	---------------------	-------------------	----------------------	---------------------------

STEINER MIHÁLY

könyv- és papirkereskedő

Kecskemét, Piactér 156.

2846

Takarékpénztári palota.